

KELETAS PASTABŲ APIE MEDIKŲ KALBĄ

Kodėl negerai *pogimdyminis laikotarpis*?

Lietuvių kalboje yra mišraus darybos būdo būdvardžių, padarytų su priešdėliais ir su priesagomis. Jie žymi daiktų rūšį ir išskiria juos iš kitų daiktų. Tokie būdvardžiai dažniausiai turi priesagą *-inis* ir kurį nors priešdėlį, pvz.: *popietinis posėdis, ikimokyklinis amžius*. Rodos, kad pagal šią tendenciją turėtų būti neblogas ir medicinos terminas *pogimdyminis laikotarpis*. Tačiau su priesaga *-inis* nelinkstama daryti būdvardžių iš abstrakčių priesaginių veiksmažodinių daiktavardžių. O *pogimdyminis* padarytas iš *gimd-ymas* su priešdėliu *po-* ir priesaga *-inis*. Todėl reikia sakyti *laikótarpis po giñdymo*.

Kaip išversti iš anglų kalbos *diseas due to the other disorder*?

Reikėtų versti *liga, atsiradusi dėl kito sutrikimo, arba liga sukelta kito sutrikimo*. Medicinos literatūroje, nurodant ligos priežastį, dažnai daroma kalbos klaidų, pvz.: *psichikos ir elgesio sutrikimai, kylantys nuo* (=atsirandantys dėl; sukelti) *somatinės ligos, alkoholio vartojimo*. Reikšme „sukelti“ nevartotini ir veiksmažodžiai *duoti, iššaukti*, pvz.: *kraujavimą davė* (=sukėlė) *smarkus sumušimas*, (galima pasakyti ir kitaip, pvz.: *kraujuoti pradėjo dėl smarkaus sumušimo, kraujavimas atsirado (kilo, prasidėjo) dėl smarkaus sumušimo*); *infekcija iššaukė* (=sukėlė) *uždegimą* (arba: *infekcija atsirado (kilo, prasidėjo) dėl uždegimo*). Tai raišiusi vertiniai iš kitų kalbų, pvz.: *сильный ушиб дал кровотечение, инфекция вызвала воспаление; beating gave rise to extravasation, infection gave rise to inflammation*.

Nerimo ar nerimastinga depresija?

Būdvardžiai priesagos *-ingas* vediniai iš daiktavardžių dažniausiai reiškia su pamatiniu žodžiu susijusios ypatybės gausumą, pvz.: *lietingas ruduo*, *protingas žmogus*, *nerimastingas žvilgsnis*. Daug rečiau šios priesagos vediniai rodo ne ypatybės gausumą, o paprastą jos turėjimą, ar sąsają su pamatiniu žodžiu reiškiamu daiktu, pvz.: *skolingas žmogus*, *reikalingi popieriai*. Todėl, sakydami *nerimastinga nuotaika*, labai didelės klaidos nepadarytume, tačiau kalbant apie depresiją ir žodžių junginį vartojant terminologiškai, čia geriau tiktų nusakomasis kokybės kilmininkas: *nėrimo deprèsija* (plg. *nuotaikos sutrikimas*, *potrauminio streso sutrikimas*). Kokybės kilmininkas žodžių junginyje visada būna pažymins ir parodo tai, kas būdinga pažymimuoju žodžiu reiškiamam dalykui, kuo jis skiriasi nuo kitų tos pačios kategorijos daiktų.

Be to, *nerimastingas* „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“ aiškinamas kaip „susijaudinęs“, „susirūpinęs“. Argi galėtume pasakyti *susijaudinusi depresija*?